



Trinitární věž

Trinitární věž stojí na náměstí Lompy a je pozůstatkem bývalého kostela Nejsvatější Trojice. Kostel od třináctého století až do 14. července 1760, kdy padl za obětí požáru, plnil úlohu farního kostele. Přesné datum výstavby kostela neznáme. Můžeme ovšem předpokládat, že k výstavbě došlo v první polovině třináctého století, v souvislosti s obdržením městských práv Lubaně, kolem roku 1220. Je třeba zdůraznit, že historie chrámu je neoddělitelně spojena s historií kláštera Magdalének. V roce 1320 vévoda Jindřich I. Jaworski založil v Lubani klášter sv. Marie Magdaleny a dal mu patronátní právo nad kostelem Nejsvatější Trojice.

Od roku 1760 chrám chátral až do roku 1879, kdy byl odstraněn hlavní blok kostela a zůstala stát samotná věž, která se zachovala dodnes. Obyvatelé Lubaně do roku 1945 označovali věž jako věž Farního kostela (Pfarrkirchturm) nebo Zvonice (Glockenturm), zatímco Poláci obvykle používají termín Trinitární věž, který odpovídá latinskému termínu Trinitas, co označuje Trojici.

Věž asi pět století byla nedílnou součástí farního kostela. Kostel Nejsvatější Trojice byl původně orientován a postaven ve tvaru kříže v románském slohu. Věž přiléhala k hlavní lodi ze západní strany. V patnáctém století při rekonstrukci kostela došlo k zásadním změnám v konstrukci, což dodalo stavbě mnoho gotických znaků. Kostel byl rozšířen ve směru ke škole a stal se mohutnou trojlodní stavbou. Věž byla také přestavěna. Dnes je ale těžké určit, do jaké míry změnila svou strukturu. Jak věž, tak i kostel byly postaveny z kamene loupáného čediče a cihel.



www.luban.pl

- nr. 1: Wieża Trynitariska / Dreifältigkeitsturm
fot. Wiesław Schabowski
- nr. 2: Kościół Trójcy Świętej na pocz. XVIII w. / Dreifältigkeitstirche am Anfang des 18. Jahrhunderts
- ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego
- nr. 3: Kościół Trójcy Świętej pod koniec XVII w. / Dreifältigkeitstirche am Ende des 17. Jahrhunderts
- ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego
- nr. 4: Wieża Trynitariska pod koniec XVIII w. / Dreifältigkeitsturm am Ende des 18. Jahrhunderts
- ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego
- nr. 5: Wieża Trynitariska w roku 1945. / Dreifältigkeitsturm im Jahre 1945
- ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego

Projekt „Pozwólmy przemówić zabytkom” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa przy wsparciu Euroregionu Nysa



Unia Europejska, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego: Inwestujemy w naszą przyszłość, Europäische Union, Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft



Wieża Trynitariska

„Pozwólmy przemówić zabytkom”



2012



nr. 1



nr. 2



nr. 3



nr. 4



nr. 5

Tekst: Łukasz Tekiela

www.luban.pl



Wieża Trynitaraska

Stojąca na placu Lompy wieża jest pozostałością po dawnym kościele Świętej Trójcy, który od XIII w. aż do 14 lipca 1760 r., kiedy to padł ofiarą pożaru, pełnił funkcję świątyni parafialnej. Dokładnej daty budowy kościoła nie znamy. Najczęściej przyjmuje się jednak, że miała ona miejsce w pierwszej połowie XIII w. i pozostawała w ścisłym związku z otrzymaniem przez Lubań praw miejskich ok. roku 1220. Należy podkreślić, że dzieje świątyni nierozdzielnie łączą się z historią klasztoru Magdalenek. W 1320 r. książę jaworski Henryk I ufundował w Lubaniu klasztor św. Marii Magdaleny i przekazał mu prawa patronackie nad kościołem Świętej Trójcy.

Od roku 1760 świątynia pozostawała w stanie ruiny. Dopiero w 1879 usunięto jej zasadniczą bryłę, pozostawiając więź, która przetrwała do dnia dzisiejszego. Mieszkańcy Lubania przed rokiem 1945 nazywali ją wieżą kościoła parafialnego (Pfarrkirchturm) lub wieżą dzwonnicy (Glockenturm). Natomiast Polacy najczęściej używają określenia Wieża Trynitaraska, które nawiązuje do łacińskiego terminu trinitas, oznaczającego trójcę.

Wieża przez około pięć stuleci była integralną częścią kościoła parafialnego. Kościół Świętej Trójcy był pierwotnie budowlą orientowaną, wzniesioną na planie krzyża w stylu romańskim. Wieża przyległa do jego nawy głównej od strony zachodniej. W XV stuleciu w konstrukcji kościoła dokonano gruntownych zmian, które nadały mu wyraźne cechy gotyckie. Stał się on rozciągniętą w stronę budynku szkoły trójnawową budowlą. Przebudowie uległa także wieża. Trudno jednak dzisiaj ustalić, w jakim stopniu zmieniono jej konstrukcję. Zarówno wieża, jak i kościół zostały wzniesione z bazaltowego kamienia łamanego oraz cegły.

Der Dreifaltigkeitsturm

Der auf dem Lompa-Platz stehende Turm ist der Überrest der ehemaligen Dreifaltigkeitskirche, die im 13. Jahrhundert errichtet wurde und am 14. Juli 1760 in Flammen aufging. Wann genau die alte Kirche erbaut wurde, ist nicht bekannt. Es ist jedoch anzunehmen, dass ihre Errichtung im engen Zusammenhang mit der Verleihung der Stadtrechte für Lubań im Jahre 1220 stand. Es soll betont werden, dass die Geschichte der Kirche und des Frauenklosters zur Heiligen Maria Magdalena miteinander unbestreitbar verbunden waren. 1320 stiftete Heinrich I. das Kloster in Lubań und überwies ihm die Patenschaft über die Dreifaltigkeitskirche. Seit dem Jahr 1760 war die Kirche eine Ruine, die erst 1879 weggebracht wurde. Man ließ nur den Turm stehen, der bis heute dableib. Vor dem zweiten Weltkrieg nannten ihn die Stadtbewohner entweder Pfarrkirchturm oder Glockenturm. Später, von Polen, wurde er als Dreifaltigkeitsturm bezeichnet. Fünf Jahrhunderte über war der Turm ein integraler Teil der Pfarrkirche. Anfänglich, in der romanischen Bauperiode, wurde die Dreifaltigkeitskirche über kreuzförmigem Grundriss errichtet. Der Turm stieß direkt an das Hauptschiff von der westlichen Seite an. Im 15. Jahrhundert wurde der ganze Baukomplex gründlich nach gotischem Stil umgebaut. So wurde das Gebäude zu einer dreischiffigen gotischen Hallenkirche. Auch der Turm wurde umgestaltet. Es ist aber schwer festzustellen, wie weit seine Konstruktion geändert wurde. Sowohl der Turm als auch die Kirche wurden aus Basaltstein und Ziegeln erbaut.

The Trinitarian Tower

The tower located at the Lompa square is all that remains from the former Church of the Holy Trinity, which from the 13th century until 14th July 1760, when it succumbed to fire, functioned as a parish temple. The exact date of its construction remains unknown, but it is most often assumed that it took place in the early 13th century, which is closely related to Lubań gaining the civic rights around 1220. It is worth noticing that the history of the temple is intertwined with that of the Convent of Saint Magdalene. In 1320 the Duke of Jawor, Henryk I, funded the Convent of Saint Mary Magdalene in Lubań and granted it patronal rights over the Church of the Holy Trinity.

The temple was dilapidated until 1760. It was not until 1879 that its core part was pulled down leaving the tower, which has survived till the present times. Before 1945, the citizens of Lubań called it tower of the parish church (Pfarrkirchturm) or the bell tower (Glockenturm). However, the Polish people usually refer to it as the Trinitarian Tower, which derives from the Latin term trinitas, which means a trinity.

The tower had been an integral part of the parish church for over five centuries. The Church of the Holy Trinity was initially an oriented building, erected on a cross plan in the Romanian style. The tower adhered to the nave on the west side. In the 15th century, substantial changes to its structure were made, which rendered it with features of the Gothic style. It was transformed into a long, extended towards the school and three-nave building. The tower was also rebuilt. However, it is still unclear how much it was changed. Both the tower and the church were built of broken basalt stones and bricks.